

Tämä on rinnakkaistallenne.
Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat
saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Grekkula, Niina; Similä, Laura; Syrjänen, Lidia; Schroderus-Salo, Tanja;
Henner, Anja

Julkaisun nimi: Vieraskielisen potilaan oikeudet on otettava huomioon myös päivystyk-
sessä

Julkaisuvuosi: 2021

Versio: Kustantajan versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Grekkula, N., Similä, L., Syrjänen, L., Schroderus-Salo, T. & Henner, A.
(2021). Vieraskielisen potilaan oikeudet on otettava huomioon myös päi-
vystyksessä. *Radiografia*, (3), 14-15.

Vieraskielisen potilaan oikeudet on otettava huomioon myös päivystyksessä

Päivystyksellinen tietokonetomografiatutkimus on suoritettava mahdollisimman nopeasti. Siitä huolimatta potilaalla on oikeus saada riittävästi ymmärrettävässä muodossa olevaa tietoa tulevasta tutkimuksesta, sen tarpeesta ja siihen liittyvistä riskeistä.

Vuorovaikutus on tärkeää myös vieraskielisen potilaan hoitotyössä. Jos terveydenhuollon ammattilainen ei osaa potilaan käyttämää kieltä, on mahdollisuuksien mukaan huolehdittava tulkkaamisesta. Mutta miten toimitaan, jos tulkin järjestäminen ei ole mahdollista?

Potilaalla on oikeus tietoon

Suomessa äidinkielenään muuta kuin suomea puhuvia, on lähes 700 000. Näistä ruotsikielisiä on lähes 300 000, venäjänkielisiä noin 100 000 ja englantia äidinkielenään puhuvia noin 22 000. Lain mukaan jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon. Hoito on järjestettävä niin, että potilasta kohdellaan hänen ihmisarvoaan loukkaamatta ja hänen vakaumustaan sekä yksityisyyttään kunnioitetaan. Hoidossa ja kohtelussa on otettava huomioon potilaan äidinkieli, yksilölliset tarpeet sekä kulttuuri mahdollisuuksien mukaan.

Tilapäisesti Suomessa oleskelevalla henkilöllä on oikeus hoitoon voimassa olevien säädösten ja valtioiden välisten sopimusten mukaan. Potilaalla on oikeus saada itseään koskevia tietoja terveydentilastaan, eri hoitovaihtoehdoista, niiden vaikutuksista, hoidon merkityksestä sekä muista hoitoon oleellisesti liittyvistä seikoista. Jokaisella potilaalla on oikeus

saada riittävästi ja ymmärrettävästi tietoa tutkimuksesta, sen tarpeesta ja riskeistä. Potilaan suostumus tietokonetomografiatutkimukseen perustuu saatuun tietoon. Röntgenhoitajan on annettava tiedot tulevasta tutkimuksesta niin, että potilas ymmärtää riittävän hyvin niiden sisällön. Yhteisen kielen puuttuminen asettaa haasteita hoitohenkilökunnan ja potilaan kommunikaatioon. Lain mukaan, tilanteissa, joissa ammattihenkilö ei osaa potilaan käyttämää kieltä on käytettävä tulkkauspalveluja.

Ohjausta oppaan avulla TT:ssä

Päivystysröntgenin tietokonetomografiatutkimukset ovat usein akuutteja tilanteita. Näissä tilanteissa tulkkauspalveluiden järjestäminen on haastavaa jopa mahdotonta. Ilman tulkkausta voi joku tärkeä asia jäädä havaitsematta tai potilaalle ei voida kertoa tulevan tutkimuksen riskeistä ja säteilyannoksista. Potilaalle tulee kertoa myös tutkimuksen kulusta, potilaan toiminnasta tutkimuksen aikana ja antaa tarvittaessa jälkihoito-ohjeet. Potilaan huolellisella tutkimusta edeltävällä haastattelulla selvitetään mm. potilaan allergiat, lääkitykset ja varmistetaan, että potilas ei ole raskaana. Lisäksi potilasta ohjeistetaan riisumaan metalliesineet sekä metallia sisältävät vaatteet pois, olemaan liikkumatta paikallaan koko tutkimuksen ajan ja noudattamaan mah-

dollisia hengitysohjeita. Potilaan ohjaus vaikuttaa tietokonetomografiatutkimuksen onnistumiseen ja potilaan turvallisuuteen hyvin oleellisesti.

Opas, joka on toteutettu yhteistyönä Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopistollisen sairaalan päivystysröntgenin henkilökunnan kanssa, sisältää tietokonetomografiatutkimuksissa käytettävät yleisimmät fraasit venäjän, ruotsin ja englannin kielellä. Helppokäyttöisyys, hygieenisuus ja selkokieliyys ovat oppaan kulmakiviä. Selkokieli on suomen kielien muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä helppolukuisemmaksi ja ymmärrettävämmäksi. Sen vuoksi se sopii paremmin ihmisille, joilla on vaikeuksia ymmärtää yleiskieltä kuten kehitysvammaisille, vanhuksille ja uussuomalaisille. Käyttäjän ei tarvitse osata lukea tai lausua fraaseja, sillä oppaassa on irrotettavia ja laminoituja sivuja, jotka on helppo näyttää potilaalle. Myös potilaan vastauksia on helppo tulkita, koska oppaan kysymyksiin voi antaa joko ”kyllä” tai ”ei” -vastauksia. Vaihtoehtoisesti potilas voi kirjoittaa vastauksensa vastauskenttään vesiliukoisella

tussilla (esimerkiksi paino ja pituus). Käytön jälkeen oppaan voi puhdistaa desinfiointiliinoilla.

Oppaan käyttö vähentää tulkkauspalvelun tarvetta tutkimustilanteessa. Suomessa tilapäisesti oleskelevalle vieraskieliselle potilaalle kiireellistä tai välttämätöntä hoitoa annettaessa mahdolliset tulkkaus- ja kustannukset kuuluvat hoitokustannuksiin. Potilasasiakirjojen hankkiminen ja niiden kääntämisen kustannukset kuuluvat potilaalle. Tutkimuksen kuluun ja mahdollisten poikkeustilanteiden ymmärtäminen lisäävät vieraskielisten potilaiden turvallisuutta.

On tärkeää, että terveyden huollossa asioidessaan vieraskielinen potilas tulee ymmärretyksi, sillä riittämättömällä viestinnällä voi olla negatiivisia vaikutuksia: potilaan lisääntynyt stressi, lääketieteellisesti virheellisten ilmaisujen käyttö ja terveyttä koskevien riskien väärin ymmärtäminen. Turvallisesti ja onnistuneesti toteutettu tietokonetomografiatutkimus vaikuttaa optimoinnin onnistumisen lisäksi potilaan jatkohoitoon ja asiakastyytyvyyteen.

Lähdeluettelon saa toimituksesta: toimisto@sorf.fi